

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 1 juli 2022
(OR. en)

Interinstitutionellt ärende:
2022/0206(NLE)

10587/22
ADD 1

EDUC 257
SOC 426
EMPL 285
JEUN 137

FÖLJENOT

från: Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av
Martine DEPREZ, direktör

inkom den: 30 juni 2022

till: Rådets generalsekretariat

Komm. dok. nr: COM(2022) 316 final - Annex

Ärende: BILAGA till Förslag till rådets rekommendation om vägar till en
framgångsrik skolgång

För delegationerna bifogas dokument – COM(2022) 316 final - Annex.

Bilaga: COM(2022) 316 final - Annex

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 30.6.2022
COM(2022) 316 final

ANNEX

BILAGA

till

**Förslag till rådets rekommendation
om vägar till en framgångsrik skolgång**

{SWD(2022) 176 final}

BILAGA

En politisk ram för en framgångsrik skolgång

Den här politiska ramen handlar om att förbättra skolgången för alla elever, oavsett deras personliga egenskaper, familj och kulturella och socioekonomiska bakgrund. I den anges de viktigaste villkoren och åtgärderna för att minska andelen ungdomar med högst grundskoleutbildning och underprestationer i fråga om grundläggande färdigheter. Den bygger på en bred och inkluderande strategi för en framgångsrik skolgång, som inte bara handlar om akademiska resultat utan också beaktar aspekter som personlig, social och emotionell utveckling och elevernas välbefinnande i skolan. Här beskrivs några övergripande villkor (punkterna 1 och 2) och ett antal åtgärder som ska genomföras på skol- och systemnivå.

- (1) En framgångsrik skolgång för alla elever, oavsett personliga egenskaper, familj och kulturell och socioekonomisk bakgrund, kräver en **integrerad och övergripande strategi** på lämplig politisk nivå (nationell, regional, lokal), i enlighet med utbildningssystemets struktur. En sådan strategi innebär framför allt att följande:
 - (a) Säkerställa samordning med olika politikområden (såsom hälsa, socialtjänst, sysselsättning, bostäder, rättsväsende, inkludering av flyktingar och andra migranter, icke-diskriminering) och skapa ett varaktigt samarbete mellan olika förvaltningsnivåer inom utbildningssystemet, men också att ha en systematisk dialog med alla berörda parter (inklusive elever, föräldrar och familjer och dem som företräder mer marginaliserade grupper) från utformningsfasen hela vägen till genomförandet och utvärderingen.
 - (b) Ha en balanserad, konsekvent och samordnad uppsättning politiska åtgärder som kombinerar förebyggande, ingripande och kompensande åtgärder, med ett tydligt fokus på förebyggande och ingripande åtgärder.
 - (c) Integrera nationella, regionala och lokala strategier (när så är lämpligt) för att förhindra att ungdomar lämnar skolan med högst grundskoleutbildning med strategier som syftar till att främja grundläggande färdigheter, motverka mobbning och nätmobbning (inbegripet genusrelaterad mobbning och sexuella trakasserier) och stödja välbefinnande.
 - (d) Systematiskt kombinera, i inkluderande miljöer, allmänna heltäckande åtgärder för alla elever med riktade åtgärder för vissa elever eller grupper med liknande behov eller som löper måttlig risk för att underprestera, och mer individuellt anpassade åtgärder för dem med komplexa eller ständiga behov och som löper högre risk för detta.
 - (e) Ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar som riskerar att missgynnas eller diskrimineras, säkerställa en intersektionell strategi och inbegripa lämpliga åtgärder för riskgrupper, såsom barn med en socioekonomiskt mindre gynnad bakgrund, migrantbakgrund eller romsk bakgrund, flyktingar, elever med synliga eller inte synliga funktionsnedsättningar, t.ex. långvarig fysisk, psykisk, intellektuell eller sensorisk funktionsnedsättning, och barn med särskilda utbildningsbehov eller psykiska ohälsa.
 - (f) Ägna uppmärksamhet åt att identifiera skillnader mellan könen inom utbildning, inbegripet genom förstärkt övervakning av pojkars och flickors resultat, och vid behov införa särskilda åtgärder.

- (g) Vara evidensbaserad, underbyggd med tillförlitliga system för datainsamling och övervakning (se punkt 2 nedan) och stöddas av den senaste kvantitativa och kvalitativa forskningen, beakta metoder och verktyg som har visat sig vara framgångsrika när det gäller att uppnå en framgångsrik skolgång för alla elever. Detta omfattar också att hämta inspiration från resurser på EU-nivå, såsom Europeiska verktygslådan för skolor ¹, *Compendium of Inspiring Practices on Inclusive and Citizenship Education*² och Cedefops verktygslåda mot förtida avhopp från skolan³ och *Inventory of lifelong guidance systems and practices*⁴.
- (h) Tilldela proportionerliga resurser, inklusive användning av nationella medel och EU-medel, liksom annat stöd för reformer och investeringar i utbildningsverktyg, infrastruktur och pedagogik (särskilt Erasmus+, faciliteten för återhämtning och resiliens, Europeiska socialfonden+, Europeiska regionala utvecklingsfonden, programmet för ett digitalt Europa, Horisont Europa, instrumentet för tekniskt stöd, Asyl-, migrations- och integrationsfonden och Fonden för ett sammanlänkat Europa, FSE).
- (i) Ta fram en genomförandeplan med tydliga mål och delmål, en övervaknings- och utvärderingsplan och en samordningsmekanism eller samordningsstruktur, på lämplig nivå beroende på de nationella förhållandena, för att underlätta samarbete, stödja genomförandet och möjliggöra övervakning, utvärdering och politisk översyn.

(2) För att en integrerad strategi ska vara ändamålsenligt bör den grundas på kraftfulla **system för datainsamling och övervakning**, som bör

- (a) tillåta analys på alla politiska nivåer (nationell, regional och lokal) av omfattningen och förekomsten av och möjliga orsaker till underprestation och att ungdomar lämnar skolan med högst grundskoleutbildning, inbegripet genom att samla in synpunkter från marginaliserade elever och familjer,
- (b) användas för att utforma och styra politikutvecklingen, övervaka genomförandet och utvärdera ändamålsenligheten hos de vidtagna åtgärderna,
- (c) möjliggöra tidig upptäckt och identifiering av elever som löper risk att underprestera och av dem som har lämnat skolan tidigt, för att tillhandahålla lämpligt stöd i rätt tid, utan att peka ut eller stigmatisera dessa elever,
- (d) ge en grund för utvecklingen av ändamålsenlig vägledning och stöd till skolorna.

Data och uppgifter bör helst omfatta alla nivåer (förskoleverksamhet och barnomsorg, grundskola och gymnasium) och alla typer av utbildning, vara tillgängliga på olika politiska nivåer och följa lagstiftningen om skydd av personuppgifter. Kvantitativa och kvalitativa uppgifter bör samlas in, när så är lämpligt, med en hög grad av uppdelning (exempelvis efter kön, socioekonomisk bakgrund, migrantbakgrund, romsk bakgrund och regionala skillnader) men också utifrån en rad olika faktorer som har negativ eller positiv inverkan på läranderesultaten (såsom deltagande i förskoleverksamhet och barnomsorg, närvaro, engagemang i inlärningsprocesser, resultat i grundläggande färdigheter,

¹ <https://www.schooleducationgateway.eu/sv/pub/resources/toolkitsforschools.htm>

² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2edab132-7fbc-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>

³ <https://www.cedefop.europa.eu/en/toolkits/vet-toolkit-tackling-early-leaving>

⁴ <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/inventory-lifelong-guidance-systems-and-practices>

välbefinnande i skolan, psykisk hälsa, känsla av tillhörighet, beteendeproblem, erfarenhet av diskriminering, osv.).

- (3) För att stödja **elever** har följande goda praxis identifierats, men hur väl genomförandet lyckas beror i högsta grad på engagemanget hos alla relevanta aktörer (skolledare, lärare, utbildare och annan relevant personal) på nationell, regional och lokal nivå och på skolnivå, i enlighet med utbildningssystemets struktur:

Förebyggande åtgärder

- (a) Säkerställa tidig upptäckt av utvecklingsproblem, språkfärdighet och behov av specialundervisning, inbegripet sociala och emotionella svårigheter, och tidig upptäckt av elever som riskerar att underpresterar och sluta skolan, samtidigt som man undviker att peka ut och stigmatisera eleverna.
- (b) Ta fram läroplaner som är elevcentrerade och bygger på en inkluderande och relationsinriktad pedagogik, och möjliggöra diversifierade och personligt anpassade undervisnings- och inlärningsformer. Att framställa undervisningsmaterial tillsammans med barn och ungdomar bör övervägas, när så är lämpligt, särskilt när det gäller resurser för att förebygga mobbning, social och emotionell träning, konfliktlösning och att undanröja fördomar.
- (c) Inkludera social och emotionell träning, förebyggande av mobbning, psykisk och fysisk hälsa i läroplanerna, från förskoleverksamhet och barnomsorg till gymnasieskolan.
- (d) Stärka kompetensen i undervisningsspråket, samtidigt som man värdesätter och stöder elevernas språkliga mångfald som en pedagogisk resurs för vidareutbildning och utbildningsresultat. Detta kan exempelvis omfatta bedömning av tidigare språkkunskaper, starkt stöd inom elevens modersmål och undervisningsspråk, tillgång till hemspråksundervisning, mekanismer för att stödja övergången mellan mottagningsklasser och vanliga klasser på olika utbildningsnivåer.
- (e) Framför allt stödja flyktingars och nyanlända migranternas tillägnande av undervisningsspråket genom tidigt språkbud i vanliga klasser och med vanliga läroplaner, med extra individuellt stöd på lämplig nivå för att påskynda det sociala och akademiska lärandet. Fortlöpande tillgång till språkligt och akademiskt stöd och yrkesvägledning, tillsammans med föräldraengagemang och interkulturell utbildning, kan också spela en viktig roll.
- (f) Främja interaktiva och experimentella pedagogiska metoder för att bygga upp elevernas självständighet och ansvarstagande i inläringen och för att ge dem möjlighet att aktivt engagera sig i sin kompetensutveckling. Sådana metoder kan omfatta möjligheter till blandat lärande (däribland digitala resurser, tillgång till bibliotek, laboratorier, museer, samlingslokaler och till naturen) med beaktande av behoven hos elever med funktionsnedsättning, flexibel och differentierad organisation av undervisningstid och undervisningsmiljö, ämnesövergripande undervisning och inläring, kooperativt lärande och ömsesidigt stöd, liksom användning av tekniska hjälpmedel för elever med funktionsnedsättning.
- (g) Främja bedömningsmetoder som återspeglar och stöder individuella inlärningsbehov och inlärningsstilar, särskilt genom omfattande användning av formativ och kontinuerlig bedömning, och genom att kombinera flera olika

digitala och icke-digitala former och verktyg (t.ex. portfolio, inbördes bedömning och självbedömning) som är inkluderande, kulturanpassade och deltagarorienterade.

Ingripande åtgärder

- (h) Tillhandahålla ramar i skolor som erbjuder riktat stöd till alla elever som har inlärningssvårigheter eller löper risk att underprestera, genom en tvärvetenskaplig och teambaserad strategi (t.ex. mentorskap, däribland ömsesidigt mentorskap, mobilisering av stödpersonal, extra undervisningstid under läsåret och/eller lovperioder, tillgång till ytterligare lärandemiljöer).
- (i) I inkluderande och tillgängliga miljöer erbjuda ökat individanpassat stöd till elever med mångfasetterade och komplexa behov, inklusive sociala och emotionella behov och psykiska hälsobehov (t.ex. personlig handledning, individuella läroplaner, insatser av en specialist på emotionell rådgivning, psykoterapeutiska insatser, tvärvetenskapliga team, familjestöd).
- (j) Tillhandahålla lösningar på skolnivå eller i partnerskap med andra aktörer för elever som har svårt att tillgodose sina grundläggande behov på grund av sin socioekonomiska bakgrund (t.ex. brist på undervisningsmaterial, svårigheter med transporter, hunger, närings- och sömnbrist).
- (k) Tillhandahålla riktade ekonomiska stödsystem för mindre gynnade elever för att underlätta övergången till gymnasium och högre utbildning, och för att de ska kunna avsluta gymnasiestudier som leder till relevanta kvalifikationer.
- (l) Tillhandahålla finansiering för flyktingar och nyanlända migranter för att säkerställa att de får tillgång till handledning eller förberedelseklass, efter behov, och en smidig övergång till utbildningssystem på alla nivåer.

En kombination av ingripande och kompensande åtgärder:

- (m) Tillhandahålla socialt och emotionellt stöd till elever, särskilt till dem som har haft svåra upplevelser som barn, trauma och allvarliga sociala eller känslomässiga påfrestningar som hindrar dem från att engagera sig i skolan. Detta kan omfatta en förstärkning av handledarens och mentorns roll i personalen, att underlätta elevernas tillgång till personal och tjänster inom psykisk hälsa i skolan och dess närhet, liksom tidiga ingripanden för mobbningsoffer och mobbare. Skapa ömsesidigt och lokalt stöd för att förebygga mobbning/nätmobbing och hantera alla former av diskriminering.
- (n) Säkerställa tillgång till rättvist, lyhört och lämpligt stöd till flyktingar och nyanlända migranter, däribland socialt och emotionellt stöd, hjälp att hjälpa dem att övervinna utmaningar i samband posttraumatisk stress, migrationen eller upplevelser vid integrationen. Socialt och emotionellt stöd ska integreras i ett bredare och sektorsövergripande system för att ta hänsyn till alla särskilda behov, i samarbete med socialtjänst och hälso- och sjukvården, psykisk vård och andra relevanta tjänster och organ, och i nära samarbete med elever och familjer.
- (o) Underlätta tillgången till aktiviteter utanför skolan (t.ex. idrott, humaniora, volontärs- eller ungdomsarbete) och förbättra dokumentationen och valideringen av deras skolresultat.

- (p) Stärka utbildningshandledning, studie- och yrkesvägledning och utbildningshandledning för att stödja förvärvet av karriärplaneringsförmåga och kompetens. Detta bör omfatta aktiviteter inom och utanför läroplanen, såsom arbetsplatsförlagt lärande, arbetsplatsbesök, jobbskuggning, rollspel och prova på-kurser.

- (4) **Skolledare, lärare, utbildare och annan personal** spelar en avgörande roll i strategin. De måste få stöd och vara rustade för detta utmanande ansvar, för att kunna förstå och hantera ojämlikhet i utbildningen, underprestation och bristande engagemang. Förutom att de måste få nödvändiga kunskaper, färdigheter och kompetens, krävs också lämpliga arbetsvillkor i fråga om tid, utrymme och resurser. Följande har fastställts som god praxis:

Förebyggande åtgärder:

- (a) Integrera inkludering, rättvisa och mångfald, kunskap om underprestation och bristande engagemang, och behandla välbefinnande, psykisk ohälsa och mobbning i all grundläggande lärarutbildning.
- (b) Säkerställa att grundläggande lärarutbildning och kontinuerlig fortbildning förbereder skolledare, lärare, utbildare och annan utbildningspersonal för följande:
- Förstå risk- och skyddsfaktorer som kan påverka prestationen i skolan, bristande engagemang eller förtida avhopp från utbildning och också orsaka sociala, emotionella och beteendemässiga svårigheter.
 - Förstå problem som rör välbefinnande, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa, inbegripet posttraumatisk stress, och stödja utvecklingen av elevernas sociala och emotionella kompetens.
 - Utveckla kompetens för att undervisa i flerspråkiga och mångkulturella miljöer.
 - Kunna identifiera och motverka könsstereotyper i undervisning och lärande (inbegripet låga förväntningar på pojkars resultat) och utveckla genusmedvetna undervisningsmetoder som är mer gynnsamma för att motivera och engagera pojkar och flickor.
 - Känna igen och hantera olika typer av inlärningssvårigheter.
 - Använda samarbetsmetoder och arbeta i ämnesövergripande team i skolan och med externa partner.
 - Använda en mängd olika strategier, verktyg och miljöer för lärande, efter behov, och aktivt genomföra t.ex. blandat lärande som kombinerar inomhus- och utomhusaktiviteter, individualiserad undervisning och gruppundervisning, digitala och icke-digitala resurser.
 - Använda formativa bedömningsmetoder och bedömningsverktyg i undervisningen.
 - Främja ett positivt inlärningsklimat med hjälp av klassrumsledarskap, mobbningsförebyggande strategier och konfliktlösningsmetoder, och skapa tillitsfulla relationer med elever, föräldrar, familjer och vårdnadshavare, särskilt med dem med en mindre gynnad bakgrund.

- (c) Ge lärare, utbildare, skolledare och annan utbildningspersonal incitament till att arbeta i skolor med stor andel elever med sämre socioekonomiska förutsättningar. Uppmuntra lärarstudenterna att göra praktik i sådana skolor.
- (d) Säkerställa att all personal som arbetar med utbildningshandledning och studie- och yrkesvägledning är utbildade och kvalificerade och har tillgång till grundläggande utbildning och fortbildning.
- (e) Stödja välbefinnandet för lärare, utbildare, skolledare och annan skolpersonal, bland annat genom att säkerställa lämpliga arbetsvillkor, god grundläggande utbildning och kontinuerlig fortbildning, tillgång till stöd och personal och tjänster inom psykisk hälsa, samarbete och ömsesidigt stöd.

Ingripande åtgärder:

- (f) Underlätta personalutbyten, ömsesidigt lärande och ömsesidigt stöd bland lärare, utbildare och annan skolpersonal, genom nätverkande, seminarier och multiprofessionella lärgemenskaper, och tillgång till kunskapscentrum och lämpliga resurser som kan bidra till att anpassa undervisning och lärande efter alla elevers särskilda behov. Särskilt säkerställa tillgång till specialiserade resurscentrum eller rådgivningsteam som kan tillhandahålla de verktyg och den pedagogik som krävs för att stödja flyktingar och nyanlända migranter och arbeta på flera orter och skolor.
 - (g) Undersöka hur alternativa vägar till läraryrket kan främja större mångfald bland utbildningspersonalen och öppna läraryrket för personer med olika bakgrund, däribland kandidater som själva har haft mindre gynnade socioekonomiska förutsättningar.
- (5) För att främja att alla elever får en framgångsrik skolgång har en **hela skolan-ansats** visat sig särskilt ändamålsenlig. Det krävs dock att alla i skolgemenskapen (skolledare, lärare, utbildare och annan utbildningspersonal, elever, föräldrar och familjer) och en rad andra aktörer (t.ex. socialtjänst och hälso- och sjukvård, ungdomstjänster, utåtriktad vårdpersonal, psykologer, specialister på emotionell rådgivning/terapeuter, sjuksköterskor, logopeder, yrkesvägledare, lokala myndigheter, icke-statliga organisationer, företag, fackföreningar, volontärer) och samhället i stort engagerar sig aktivt och även samarbetar. Följande strategier kan vara framgångsrika:

Förebyggande åtgärder:

- (a) Ge skolledare och styrelser tillräckligt självbestämmande när det gäller beslut, i kombination med stort ansvarstagande.
- (b) Säkerställa att en framgångsrik skolgång för alla och välbefinnande (däribland mobbningsförebyggande, antidiskriminerande, genusmedvetenhet och hälsofrågor) är integrerat i planering och styrning av skolan (skolutvecklingsplaner, uppdragsbeskrivning, årliga eller fleråriga pedagogiska planer osv.) och uppmuntra skolorna att utforma, övervaka och utvärdera särskilda integrationsplaner.
- (c) Säkerställa att en framgångsrik skolgång för alla och välbefinnande i skolan tas upp i alla interna och externa kvalitetssäkringsmekanismer och innehåller mål och indikatorer på områden som inlärningsklimat, mobbning och välbefinnande. Säkerställa att extern utvärdering/inspektion leder till råd och stöd till de inspekterade skolorna, stöder skolans självutvärdering och främjar

en kultur av självreflektion och förbättring av strategier och praxis för inkludering och välbefinnande.

- (d) Ge möjlighet till yrkesmässig utveckling och vägledning för att hjälpa skolledare att hantera organisatoriska förändringar och främja inkluderande metoder.
- (e) Uppmuntra en deltagandebaserad och demokratisk skolmiljö som involverar eleverna i beslutsfattandet i skolan och klassrummet och använder deltagandebaserade metoder som är anpassade till barn och ungdomar, inbegripet dem med marginaliserad bakgrund.
- (f) Främja en skolkultur som värdesätter mångfald, främjar elevers välbefinnande, utvecklar deras känsla av tillhörighet och skapar en trygg miljö för dialog om kontroversiella frågor.

En kombination av förebyggande och ingripande åtgärder:

- (g) Uppmuntra samarbete och ämnesövergripande metoder i skolan och partnerskap med lokala tjänster, personal från socialtjänst och hälso- och sjukvård, företag och samhället i stort.
- (h) Främja skolor som lokala centrum för livslångt lärande där utbildning och det sociala livet är nära sammanflätade med grannskapet och där samhället tar gemensamt ansvar för skolan som en plats för lärande.
- (i) Främja nätverkande mellan skolor och multiprofessionella lärgemenskaper på lokal, regional, nationell och internationell nivå för att främja ömsesidigt lärande. Uppmuntra skolor att använda de resurser som finns i Europeiska verktygslådan för skolor, i *Compendium of Inspiring Practices on Inclusive and Citizenship Education* och i Cedefops verktygslåda mot förtida avhopp från skolan.
- (j) Främja ”språkmedvetenhet” i och runt skolan och uppmuntra eleverna att reflektera över normer, värden och attityder i fråga om språk och kulturell mångfald, däribland genom att upptäcka alla språk som talas i skolan, engagera föräldrar och familjer, vårdnadshavare och samhället i stort i språkundervisningen, skapa bibliotek med resurser på olika språk eller underlätta språkaktiviteter efter skolan.
- (k) Hjälpa skolor att tillämpa ändamålsenlig praxis i varje skede av språkinlärningsprocessen för nyanlända migranter (inbegripet flyktingar), inkluderande mottagning och bedömning (t.ex. genom en omfattande och mångdimensionell bedömning av läs- och skrivkunnighet, språkförmåga och annan viktig kompetens), placering och antagning (t.ex. genom att säkerställa tidsbegränsade inledande förberedelseklasser, när så krävs, och införa stöd för välbefinnande och inläring för att underlätta en smidig övergång till vanlig klass), och övervakning (för att förebygga geografisk segregation av migrantelever genom kriterier för tillträde och antagning).
- (l) Uppmuntra ändamålsenlig kommunikation och effektivt samarbete med föräldrar, vårdnadshavare och familjer om barnens framsteg och välbefinnande i skolan, även med hjälp av kulturtolkare från lokalsamhället. Engagera föräldrar, familjer och vårdnadshavare i aktiviteter som rör läroplaner och andra aktiviteter (t.ex. volontärsarbete i klassrummet, läs- och läxhjälp,

bibliotekshandledning och program utanför skoltid, liksom jobbklubbar, jobbmässor, arbetsplatsbesök, besök på karriärcentrum).

- (m) Främja aktivt engagemang från föräldrar och familjer i beslut som rör skolan, bland annat om läroplaner, planering och utvärdering, välbefinnande och psykisk ohälsa, social och emotionell träning, studie- och yrkesvägledning, främja och stödja deltagande av föräldrar med marginaliserad socioekonomisk bakgrund.
 - (n) Stödja föräldrars engagemang i barnens tidiga läsförmåga och matematikkunskaper, exempelvis genom att tillhandahålla skolböcker i hemmet och genom läs- och skrivkunnighetsinitiativ för familjen. Öka möjligheterna för familjeundervisning och föräldrautbildning, särskilt för dem med låg utbildningsnivå och som löper risk för fattigdom, i partnerskap med lokala tjänster och icke-statliga organisationer.
 - (o) Ge extra stöd till skolor i socioekonomiskt mindre gynnade områden, som har ett stort antal elever med marginaliserad bakgrund. Detta skulle kunna innebära minskat antal elever per lärare i sådana skolor, där det behövs, liksom riktade resurser vad gäller material, utrustning och infrastruktur.
- (6) För att främja en framgångsrik skolgång för alla elever är det viktigt att angripa funktioner på systemnivå som på olika sätt kan påverka rättvisa och inkludering i utbildningen. Följande strukturella åtgärder kan beaktas vid utvecklingen av en integrerad och övergripande strategi:
- (a) Säkerställa allmän och rättvis tillgång till ett överkomligt pris till förskola och barnomsorg av hög kvalitet och med tillräckligt mycket personal, vilket kan förbättra barns välbefinnande och kognitiva utveckling, liksom deras bredare sociala och emotionella utveckling och ge dem de förutsättningar som krävs för att de ska kunna lyckas med utbildning och i livet.
 - (b) Stärka högkvalitativ, attraktiv och flexibel yrkesutbildning, som kombinerar yrkeskunskaper och viktig kompetens.
 - (c) Främja en aktiv politik mot segregering, särskilt genom att anta antagningsregler som gör det möjligt med en heterogen skolsammansättning och en politik inriktad på inlärningskvalitet, och öka medvetenheten om fördelarna med mångfald i klassrummet för att förbättra skolresultaten för alla elever.
 - (d) Stödja inkludering av elever med funktionsnedsättning i vanliga skolor, med ändamålsenligt stöd av utbildade lärare och annan utbildningspersonal/rådgivare, eller hälso- och sjukvårdspersonal. Detta bör åtföljas av att fysiska hinder avlägsnas i skolmiljön, undervisningsmaterial i lämpligt format tillhandahålls liksom diversifierade undervisnings- och inlärningsmetoder.
 - (e) I möjligaste mån undvika att elever går om en årskurs och i stället erbjuda verktyg som på ett tidigt stadium övervakar och flaggar barns och ungdomars inlärningsbehov och svårigheter och genom att erbjuda riktat och mer individanpassat stöd.
 - (f) Hitta alternativ till tidig spårning för att främja för att främja positiv interaktion mellan elever på olika nivåer i heterogena grupper och minska den

socioekonomiska bakgrundens påverkan på elevernas resultat genom akademisk segregering.

- (g) Öka utbildningsvägarnas flexibilitet och genomtränglighet, exempelvis genom att modulera kurser, erbjuda yrkesinriktade kurser eller främja flexibilitet vad gäller varaktighet och antagningstider. Underlätta övergångar mellan nivåer och typer av utbildning och mellan skola och framtida jobb, bland annat genom erkännande- och valideringssystem, studie- och yrkesvägledning från kvalificerade yrkesutövare och aktivt samarbete med berörda parter, inbegripet företag.
- (h) Erbjudna vägar tillbaka till den allmänna utbildningen och säkerställa fri tillgång till program som ger en andra chans för dem som lämnat utbildningen i förtid, vilket också kan föreslås som en del av ungdomsgarantin.